

FEDERALNI ZAVOD ZA STATISTIKU

IZVJEŠTAJ O KVALITETU – Statistika umrlih
osoba, 2014

Sarajevo, juli 2015.

Sadržaj

1. Uvod u statistički proces i njegove rezultate – Metodologija istraživanja	5
1.1. Namjena istraživanja	5
1.2. Pravni osnov i odgovornost statističkih institucija	5
1.3. Jedinica posmatranja i izvještavanja	6
1.4. Prikupljanje podataka	6
1.5. Obuhvat	7
1.6. Definicije	8
1.7. Obrada podataka	8
1.8. Objavljivanje rezultata	9
1.9. Ključne varijable	10
1.10. Ključne statistike	10
1.11. Upitnik	10
1.12. Kontakt informacije	11
2. Relevantnost	11
2.1. Pokazatelj kvaliteta i učinka - Stopa raspoloživih statistika Evropskog statističkog sistema (ESS)	11
2.2. Za statističke procese koji koriste administrativne izvore	11
2.3. Pokazatelj kvaliteta i učinka - Stopa raspoloživih statistika Evropskog statističkog sistema (ESS)	11
3. Tačnost	12
3.1. Greške uzorkovanja	12
3.1.1. Pokazatelj kvaliteta i učinka - Koeficijent varijacije (A1)	12
3.1.2. Objašnjenja	12
3.1.3. Aktivnosti za smanjenje grešaka uzorkovanja	12
3.1.4. Aktivnosti za smanjenje grešaka uzorkovanja	12
3.2. Neuzoračke greške	12
3.2.1. Greške obuhvata	12
3.2.1.1. Pokazatelj kvaliteta i učinka - Stopa prekomjernog obuhvata (A2)	12
3.2.1.2. Greška nedovoljnog obuhvata	12
3.2.1.3. Mjere za smanjenje grešaka obuhvata	13
3.2.2. Greške mjerenja	13
3.2.2.1. Kontrole za otkrivanje grešaka mjerenja i procesuiranja podataka	13
3.2.2.2. Razlozi za nastanak grešaka mjerenja	13
3.2.2.3. Postupanje u slučaju grešaka mjerenja	14
3.2.2.4. Pokazatelj kvaliteta i učinka-Stopa editovanja/uređivanja podataka (A3)	14
3.2.2.5. Mjere za smanjenje broja grešaka mjerenja	14
3.2.3. Greške neodgovora	14
3.2.3.1. Pokazatelj kvaliteta i učinka - Stopa neodziva/neodgovora izvještajne jedinice (A4)	14

3.2.3.2.	Pokazatelj kvaliteta i učinka - Stopa neodziva/neodgovora varijable (A5)	15
3.2.3.3.	Postupci u slučaju neodgovora.....	15
3.2.3.4.	Postupci za smanjenje stope neodgovora	15
3.2.3.5.	Pokazatelj kvaliteta i učinka - Stopa imputiranih podataka (A6).....	16
3.2.3.6.	Pokazatelj kvaliteta i učinka - Broj učinjenih grešaka, prema vrsti (A7)....	16
3.2.3.7.	Pokazatelj kvaliteta i učinka - Prosječna veličina revizije (A8)	16
4.	Pravovremenost i aktuelnost	16
4.1.	Pravovremenost objave	16
4.1.1.	Pokazatelj kvaliteta i učinka - Pravovremenost prvih rezultata (T1).....	16
4.1.2.	Pokazatelj kvaliteta i učinka - Pravovremenost konačnih rezultata (T2)	16
4.2.	Aktuelnost objave	17
4.2.1.	Pokazatelj kvaliteta i učinka - Aktuelnost objave (T3).....	17
4.3.	Razlozi za veća kašnjenja i mjere za poboljšanje pravovremenosti i aktuelnost objave	17
5.	Dostupnost i jasnoća	17
5.1.	Dostupnost	17
5.1.1.	Kanali diseminacije	17
5.1.2.	Pokazatelj kvaliteta i učinka-Stopa korištenih kanala diseminacije (AC1)....	18
5.1.3.	Načini diseminacije	18
5.1.4.	Pokazatelj kvaliteta i učinka - Stopa korištenih načina diseminacije (AC2)..	18
5.1.5.	Pokazatelj kvaliteta i učinka – Broj pristupa on-line bazi podataka (AC3)....	18
5.2.	Jasnoća	18
5.2.1.	Printane publikacije i internetska objava	19
5.2.1.1.	Diseminirani rezultati	19
5.2.1.2.	Nivo (detaljnost) diseminacije.....	19
5.2.1.3.	Metapodaci	20
5.2.1.4.	Mjere za poboljšanje jasnoće diseminiranih rezultata	20
5.2.2.	Pokazatelj kvaliteta i učinka - Stopa kompletnosti meta podataka (AC4)	21
6.	Uporedivost i skladnost.....	21
6.1.	Vremenska uporedivost	21
6.1.1.	Pokazatelj kvaliteta i učinka - Dužina uporedivih vremenskih serija (CC1)..	21
6.1.2.	Prekidi u vremenskim serijama	21
6.1.3.	Ostali faktori, koji utiču na vremensku uporedivost	21
6.2.	Geografska uporedivost.....	21
6.2.1.	Uporedivost s ostalim članicama evropskog statističkog sistema.....	21
6.3.	Desezoniranje.....	21
6.4.	Skladnost između privremenih i konačnih podataka.....	21
6.4.1.	Politika diseminacije privremenih podataka	21
6.4.2.	Pokazatelj kvaliteta–Skladnost između privremenih i konačnih podataka (CC2)	22

6.4.3.	Razlozi za veće razlike između privremenih i konačnih podataka	22
6.5.	Skladnost s rezultatima referentnog istraživanja	22
6.5.1.	Kratak opis referentnog istraživanja	22
6.5.2.	Pokazatelj kvaliteta i učinka - Skladnost sa referentnim podacima (CC3) ...	22
6.5.3.	Razlozi za veća odstupanja	22
7.	Ustupci – kompromisi između izlaznih komponenti kvaliteta	22
8.	Procjena korisničkih potreba i percepcija korisnika	22
8.1.	Klasificiranje i razumijevanje korisnika	22
8.2.	Mjerenje percepcija i zadovoljstva korisnika.....	23
8.2.1.	Pokazatelj kvaliteta i učinka - Indeks zadovoljstva korisnika (US1)	23
8.2.2.	Pokazatelj kvaliteta i učinka – Vrijeme od zadnjeg istraživanja zadovoljstva korisnika (US2)	23
9.	Troškovi i opterećenost ispitanika/izvještajnih jedinica	23
9.1.	Troškovi istraživanja statističkog ureda.....	23
9.1.1.	Pokazatelj kvaliteta i učinka – Godišnji operativni troškovi, prosjek prema glavnim troškovnim komponentama (PCR1)	23
9.2.	Opterećenost i troškovi ispitanika/izvještajnih jedinica	24
9.2.1.	Pokazatelj kvaliteta i učinka – Godišnje opterećenje ispitanika u satima i/ili finansijskim pokazateljima (PCR2)	24
9.3.	Mjere za smanjivanje troškova i opterećenosti.....	24
10.	Povjerljivost, transparentnost i zaštita	24
10.1.	Povjerljivost.....	24
10.2.	Transparentnost.....	25
10.3.	Zaštita	25
11.	Zaključak	25

1. Uvod u statistički proces i njegove rezultate – Metodologija istraživanja

1.1. Namjena istraživanja

Osnovni cilj provođenja statističkog istraživanja o umrlim osobama jeste dobivanje podataka o broju umrlih osoba u godišnjoj periodici i praćenje kretanja serije podataka, kao i stvaranje osnova za analizu kretanja po svim prikupljenim obilježjima.

Ovim istraživanjem obezbjeđuju se ulazni podaci za izračun osnovnih demografskih pokazatelja prema zahtjevima evropskog statističkog ureda – Eurostat.

Statističkim istraživanjem o umrlim osobama prikupljaju se slijedeći podaci:

- Mjesto i datum registracije, te mjesto smrti;
- Podaci o umrloj osobi: prezime i ime umrle osobe, datum smrti, datum rođenja i JMB, prebivalište (boravište), bračno stanje, državljanstvo, etnička pripadnost, vjera, školska sprema, zanimanje, status u aktivnosti i zaposlenosti;
- Podaci o smrti: mjesto smrti, da li je osoba bila liječena, ko je dao podatke o smrti, osnovni uzrok smrti, porijeklo smrti, vrsta nasilne smrti, vanjski uzrok nasilne smrti, kad se slučaj desio i vrsta nesretnog slučaja;
- Podaci za umrlu dojenčad: težina djeteta, dužina djeteta, gestacijska starost, datum rođenja i JMB majke umrlog djeteta, da li je dijete rođeno u braku ili van braka, koliko je majka ovog djeteta ukupno rodila djece, koliko je djece u životu, školska sprema majke, zanimanje majke, status u aktivnosti i zaposlenosti majke.

1.2. Pravni osnov i odgovornost statističkih institucija

Pravni osnov za prikupljanje, obradu i publikovanje podataka o statistici umrlih osoba su:

- Zakon o statistici u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br. 63/03 i 9/09),
- Program provođenja statističkih istraživanja od interesa za Federaciju BiH za period 2013 – 2016,
- Plan provođenja statističkih istraživanja od interesa za Federaciju BiH za 2014. godinu („Službene novine Federacije BiH“, broj 13/14),
- Zakon o matičnim knjigama („Službene novine Federacije BiH“, br. 37/12 i 80/14),
- Pravilnik o načinu pregleda umrlih, te utvrđivanja vremena i uzroka smrti („Službene novine Federacije BiH“, broj 79/13).

Statističko istraživanje o umrlim osobama je dio Programa provođenja statističkih istraživanja od interesa za Federaciju BiH za period 2013 – 2016 i Plana provođenja statističkih istraživanja od interesa za Federaciju BiH za 2014. godinu.

Istraživanje je usklađeno sa Principima i preporukama za vitalni statistički sistem Statističkog odjela Ujedinjenih nacija iz aprila 2013. godine (Principles and recommendations for a vital statistics system, United Nations Statistical Division, Revision 3, (april 2013).

1.3. Jedinica posmatranja i izvještavanja

Jedinica posmatranja za statističko istraživanje o umrlim osobama je svaka umrla osoba registrovana kod izvještajne jedinice u matičnoj knjizi umrlih za referentnu godinu.

Izvještajne jedinice za statističko istraživanje o umrlim osobama su, prema Zakonu o matičnim knjigama, organi uprave općine i grada nadležni za vođenje matične knjige umrlih (u daljem tekstu: matični uredi).

1.4. Prikupljanje podataka

Podaci o umrlim osobama prikupljaju se preko obrazaca DEM-2 i Potvrde o smrti u papirnoj formi.

Podatke koji čine sadržaj obrasca DEM-2 matičari popunjavaju na osnovu podataka iz matične knjige umrlih. Podaci koji se traže obrascem, a koji ne čine sadržaj matične knjige umrlih popunjavaju se na osnovu obrasca Potvrde o smrti koji prethodno dostavlja nadležna zdravstvena ustanova (mrtvozornik odnosno ovlašteni doktor medicine). Mrtvozornik, odnosno ovlašteni doktor medicine obavezan je Potvrdu o smrti dostaviti nadležnom matičnom uredu u roku od 24 sata po obavljenom pregledu umrle osobe.

Popunjene obrasce DEM-2 i Potvrdu o smrti izvještajne jedinice dostavljaju kantonalnim službama/uredima za statistiku u mjesečnoj periodici, prema rokovima utvrđenim Planom provođenja statističkih istraživanja za 2014. godinu (do 3. dana narednog mjeseca).

Kantonalne službe/uredi za statistiku, po prijemu obrazaca, organizuju dostavljanje Dem-2 obrazaca, zajedno sa Potvrdom o smrti, kantonalnim zavodima za javno zdravstvo.

Kantonalni zavodi za javno zdravstvo vrše šifriranje dijela obrasca Dem-2 „uzrok smrti“ i „vanjski uzrok smrti“, a na osnovu onoga što je ovlašteni doktor medicine odnosno mrtvozornik upisao na Potvrdu o smrti kao uzrok smrti, odnosno vanjski uzrok smrti. Šifriranje se vrši na osnovu Međunarodne klasifikacije bolesti, povreda i uzroka smrti – deseta revizija, koju je izdala Svjetska zdravstvena organizacija (Ženeva, 1992 godine).

Kantonalni zavodi za javno zdravstvo dostavljaju Dem-2 obrasce sa šifriranim uzrocima smrti kantonalnim službama/uredima za statistiku koje vrše unos prikupljenih podataka u bazu podataka, ujedno i šifriranje i kontrolu prikupljenih podataka, u tekućem mjesecu za prethodni mjesec, tj. za mjesec u kojem su umrle osobe registrovane u matičnoj knjizi umrlih.

Unos, šifriranje i kontrola podataka obavljaju se putem aplikacije koja je jedinstvena za sve kantone u Federaciji BiH.

Rok za završetak unosa, šifriranja i kontrole podataka u kantonalnim službama/uredima za statistiku je deseti dan narednog mjeseca.

Podaci o broju umrlih osoba sastavni su dio mjesečnog Saopćenja o prirodnom kretanju stanovništva. Ovi podaci objavljuju se sredinom narednog mjeseca u odnosu na mjesec u kojem se podaci prikupljaju i unose u bazu podataka, a objavljuju se kao preliminarni podaci. Rok za objavu preliminarnih mjesečnih podataka je 15. dan narednog mjeseca u odnosu na mjesec kada su prikupljeni obrasci.

Konačni objavljeni podaci odnose se na kalendarsku godinu.

1.5. Obuhvat

Obuhvat umrlih osoba je potpun.

Statističkim istraživanjem o statistici umrlih osoba obuhvaćene su umrle osobe registrovane u matičnim knjigama u Federaciji Bosne i Hercegovine, a odnose se na referentnu godinu.

Istraživanjem su obuhvaćeni svi matični uredi na teritoriji Federacije BiH.

Ukupan broj izvještajnih jedinica u 2014. godini je bio 238 matičnih ureda.

Podaci se obrađuju godišnje, po isteku kalendarske godine. Rok za publikovanje podataka je mjesec juni.

U kantonalnim službama/uredima za statistiku vrše se kontrola obuhvata, kontrola tačnosti i potpunosti podataka, računaska i logička kontrola prema kriterijumima obrade jedinstvenim za sve kantone Federacije BiH, a finalna obrada i tabeliranje podataka vrši se u Odsjeku za statistiku stanovništva i registar.

U kantonalnim službama/uredima za statistiku prvo se kontroliše obuhvat obrazaca DEM-2 prikupljenih od izvještajnih jedinica, a preko obrasca DEM-4 koji matični uredi popunjavaju i dostavljaju zajedno sa DEM-2 obrascima za svaki mjesec. Obrazac DEM-4 sadrži podatke o tekućem broju prvog upisa i tekućem broju posljednjeg upisa u matičnoj knjizi umrlih za referentni mjesec, na osnovu kojih se vrši provjera da li je svaki zapis iz matične knjige vjenčanih dostavljen na DEM-2 obrascu.

Ukoliko se uoči da nedostaje neki obrazac kontaktira se izvještajna jedinica. Isti postupak je ukoliko se ustanovi da nedostaje neki od ključnih podataka sa obrasca.

1.6. Definicije

Smrt je stalni prestanak svih znakova života u bilo koje vrijeme nakon što se desilo rođenje (prestanak vitalnih funkcija bez mogućnosti oživljavanja). Ova definicija isključuje mrtvorodenja koja se posebno definiraju.

Umrlom dojenčadi smatraju se djeca koja su umrla prije navršene prve godine života.

Uzrok smrti je ona bolest, bolesno stanje ili povreda koja za posljedicu ima smrt ili je pridonijela smrti, kao i okolnosti nesretnog slučaja ili nasilja koje su takve povrede prouzrokovale. Uzroci smrti razvrstani su prema Međunarodnoj klasifikaciji bolesti, povreda i uzroka smrti - Deseta revizija.

Stalnim mjestom stanovanja smatra se ono mjesto u kojem je osoba stalno nastanjena, tj. u kojem ima prebivalište. Ukoliko je navedeno prebivalište u Republici Srpskoj ili Brčko Distriktu BiH ovi podaci se iskazuju pod kategorijom "iz RS" i "iz Brčko Distrikta BiH" zajedno sa zbirnim podacima za Federaciju Bosne i Hercegovine, a u cilju da se sve umrle osobe obuhvate prilikom iskazivanja podataka za Bosnu i Hercegovinu.

Podaci za umrle osobe svrstavaju se prema posljednjem mjestu stalnog stanovanja umrle osobe.

Podaci o **nacionalnoj-etničkoj pripadnosti** rezultat su slobodno izražene etničke pripadnosti umrle osobe.

Školska sprema je najviši stepen/stupanj obrazovanja koji je osoba stekla po okončanju redovnog/redovitog školovanja ili škole koja zamjenjuje redovne/redovite, polaganjem privatnih ispita u nekoj redovnoj/redovitoj školi, ili pohađanjem kursa za skraćeno završavanje neke škole kojim se, po postojećim propisima, stječe određena školska sprema.

S obzirom na **status u aktivnosti** osobe mogu biti aktivne osobe (koje obavljaju zanimanje i koje ne obavljaju zanimanje), osobe s ličnim prihodom i izdržavane osobe.

Status u zaposlenosti odgovor postoji samo za one osobe koje su na pitanje o statusu u aktivnosti dale odgovor da obavljaju zanimanje u radnom odnosu ili samostalno ili da obavljaju zanimanje bez radnog odnosa.

1.7. Obrada podataka

Nakon kontrole obuhvata, podaci sa obrasca unose se u bazu podataka putem aplikacije za unos i kontrolu podataka koja sadrži formalne i logičke kontrole koje su postavljene po zahtjevu metodologa iz Odsjeka za statistiku stanovništva i registar. Kontrole se odnose na provjeru računске ispravnosti popunjenih podataka i logičkih veza između pojedinih obilježja.

U program za unos podataka postavljene su dozvoljene vrijednosti za tražene varijable koji se provjeravaju tokom unosa podataka. Svaki odgovor koji se nađe izvan dozvoljenih vrijednosti se provjerava i koriguje, a kada je to potrebno kontaktira se izvještajna jedinica. Paralelno sa unosom podataka vrši se šifriranje potrebnih obilježja: prebivalište, državljanstvo, nacionalna-etnička pripadnost, vjera i zanimanje zaposlene umrle osobe i majke umrlog dojenčeta, starosti umrlog dojenčeta i potrebni podaci za nasilnu smrt.

Šifarnici i klasifikacije koji se koriste za unos podataka sa obrasca DEM-2 su:
Šifarnik općina i naseljenih mjesta Bosne i Hercegovine,
Šifarnik država – ISO 3166, Međunarodni standard za šifre država,
Klasifikacija zanimanja - KZ BiH 2008 usklađena sa ISCO-08,
Međunarodne klasifikacije bolesti, povreda i uzroka smrti – deseta revizija.

U pojedinim slučajevima neophodno je uraditi imputacije nedostajućih podataka pri čemu se koriste raspoloživi podaci sa obrasca DEM-2 i Potvrde o smrti.

Podaci o umrlim osobama se obavezno unose za referentni mjesec u svrhu objave preliminarnih mjesečnih podataka, bez obzira na činjenicu što se konačni podaci objavljuju po isteku kalendarske godine.

1.8. Objavljivanje rezultata

Prema godišnjem kalendaru objavljivanja podataka o prirodnom kretanju stanovništva, prethodni rezultati se objavljuju u saopćenjima u roku do 45 dana od kraja referentnog mjeseca, tj. do 15. dana u mjesecu.

Podaci se objavljuju u Mjesečnom statističkom pregledu Federacije BiH do 20. u mjesecu do nivoa kantona Federacije BiH, kao i u Mjesečnom statističkom pregledu za Federaciju BiH po kantonima do 25-og u mjesecu do nivoa općina.

Demografska statistika predstavlja tematsku godišnju publikaciju (bilten), a sastavni dio biltena su detaljni konačni podaci o umrlim osobama za nivo Federacije BiH, kantona i općina. U ovom biltenu podaci su iskazani kao apsolutne vrijednosti, tabelarno i grafički.

Mjesečna saopćenja i bilteni se u elektronskoj formi postavljaju na web stranicu Federalnog zavoda za statistiku.

Mjesečna Saopćenja su dostupna na adresi: <http://www.fzs.ba/saopstenja.htm>.
Godišnji bilteni „Demografska statistika“ dostupni su na adresi: http://www.fzs.ba/god_bilteni/SB-200-Dem.pdf.

Također, podaci se objavljuju u Statističkom godišnjaku/ljetopisu Federacije Bosne i Hercegovine, publikaciji Federacija BiH u brojkama, publikaciji Kantoni u brojkama, kao i u gender publikaciji Žene i muškarci u Federaciji BiH. U ovim publikacijama podaci su iskazani tabelarno i grafički.

1.9. Ključne varijable

- spol,
- starost umrle osobe (izvedena varijabla),
- prebivalište/boravište umrle osobe,
- bračno stanje,
- državljanstvo,
- nacionalna-etnička pripadnost,
- vjera,
- školska sprema,
- status u aktivnosti,
- status u zaposlenosti,
- mjesto smrti,
- uzrok smrti,
- vrsta nasilne smrti,
- vanjski uzrok smrti,
- vrsta nesretnog slučaja.

1.10. Ključne statistike

- ukupan broj umrlih osoba prema spolu, liječenju, mjestu smrti i ko je ustanovio smrt,
- umrla dojenčad po spolu,
- umrle osobe prema starosti i spolu,
- prosječna starost umrlih osoba,
- nasilne smrti prema vrsti,
- umrli prema uzroku smrti,
- umrla dojenčad prema uzroku smrti,
- umrle osobe prema nacionalnoj - etničkoj pripadnosti.

Ključne statistike navedene pod prvom i drugom alinejom objavljuju se za nivo Federacije BiH, kantona i općina, a ostale statistike objavljuju se za nivo Federacije BiH.

Statistike koje nisu navedene čine dokumentacione tabele.

1.11. Upitnik

Obrasci koji se koriste za ovo istraživanje su:

- Statistički izvještaj o smrti, DEM-2 obrazac,
- Potvrda o smrti,
- Pregled upisa u matične knjige, DEM-4 obrazac.

Obrazac DEM-2 ima četiri stranice formata A4.

Pored podataka o registraciji događaja (smrti), tj. podataka o mjestu i datumu upisa, mjestu i datumu smrti, obrazac se sastoji od tri dijela. Prvi dio obrasca čine

opći podaci, drugi dio čine podaci o smrti i treći dio podaci o umrlom dojenčetu. Na kraju obrasca predviđen je prostor za upisivanje eventualnih napomena, potpis i pečat matičara.

1.12. Kontakt informacije

Emina Ajkunić, stručni savjetnik za statistiku demografske analize i projekcije,
e-mail: emina.ajkunic@fzs.ba,
tel: +387 33 407 029 ili +387 33 206 452, lokal 243.

2. Relevantnost

2.1. Pokazatelj kvaliteta i učinka - Stopa raspoloživih statistika Evropskog statističkog sistema (ESS)

Podaci o umrlim osobama zadovoljavaju sadašnje potrebe korisnika podataka.

Korisnici podataka o umrlim osobama su, uglavnom, vanjski korisnici. Vanjski korisnici podataka su: Agencija za statistiku BiH, Vlada Federacije BiH, Federalni zavod za programiranje razvoja, Zavod za javno zdravstvo Federacije BiH, Gender centri, univerziteti, mediji, studenti, fizičke osobe itd.

Podaci koje potražuju korisnici podataka, a koji nisu objavljeni, dostavljaju se iz dokumentacionih tabela ili se obrađuju iz raspoložive baze podataka, a na osnovu pismenog i jasno definisanog zahtjeva korisnika podataka.

Na osnovu prikupljenih podataka o umrlim osobama računaju se stopa mortaliteta (broj umrlih na 1000 stanovnika sredinom godine) i stopa umrle dojenčadi (broj umrle dojenčadi na 1000 živorođenih).

2.2. Za statističke procese koji koriste administrativne izvore

Za ovo istraživanje koriste se administrativni izvori podataka.

2.3. Pokazatelj kvaliteta i učinka - Stopa raspoloživih statistika Evropskog statističkog sistema (ESS)

Istraživanjem o umrlim osobama obuhvaćene su skoro sve potrebne varijable koje se zahtijevaju od strane Eurostat-a prema međunarodnim standardima.

Da bi istraživanjem bile obuhvaćene sve varijable tražene prema Regulativi Evropske komisije broj 1260/2013 potrebno je uvesti samo još jednu varijablu: školska sprema oca umrlog dojenčeta.

3. Tačnost

3.1. Greške uzorkovanja

3.1.1. Pokazatelj kvaliteta i učinka - Koeficijent varijacije (A1)

Statističko istraživanje o umrlim osobama se provodi na punom obuhvatu.

3.1.2. Objašnjenja

Ne primjenjuje se uzorkovanje.

3.1.3. Aktivnosti za smanjenje grešaka uzorkovanja

Ne primjenjuje se uzorkovanje.

3.1.4. Aktivnosti za smanjenje grešaka uzorkovanja

Ne primjenjuje se uzorkovanje.

3.2. Neuzoračke greške

3.2.1. Greške obuhvata

Statističko istraživanje je zasnovano na administrativnim evidencijama o stanjima građana. Provođenjem statističkog istraživanja redovno mjesečno vrši se kontrola obuhvata na osnovu obrasca DEM-4, te greške obuhvata nisu utvrđene.

3.2.1.1. Pokazatelj kvaliteta i učinka - Stopa prekomjernog obuhvata (A2)

Budući da je statističko istraživanje zasnovano na administrativnim evidencijama o stanjima građana, prekomjereni obuhvat nije moguć.

Provjera duplih zapisa u bazi podataka vrši se na godišnjoj osnovi u bazi podataka za Federaciju BiH, na osnovu prethodno utvrđenih kriterija.

3.2.1.2. Greška nedovoljnog obuhvata

Greške nedovoljnog obuhvata su moguće tokom jednog mjeseca. Ukoliko se ustanove greške ove vrste, već u narednom mjesecu je moguće ispraviti ovu grešku i dostaviti izvještaj koji nije popunjen za referentni mjesec. Na ovaj način je zadovoljen puni obuhvat na godišnjem nivou.

3.2.1.3. Mjere za smanjenje grešaka obuhvata

Greške prekomjernog ili nedovoljnog obuhvata svedene su na minimum. Najbolji instrumenti za eliminisanje grešaka obuhvata su stalni kontakti kantonalnih službi/ureda za statistiku sa izvještajnim jedinicama.

3.2.2. Greške mjerenja

3.2.2.1. Kontrole za otkrivanje grešaka mjerenja i procesuiranja podataka

Prije nego se pristupi unosu podataka u kantonalnim službama/uredima za statistiku, prikupljeni obrasci DEM-2 se sortiraju (izdvajaju se obrasci koji su prikupljeni od izvještajnih jedinica, a prema datumu smrti odnose se na prethodne godine – naknadni upisi) i pregledaju se tekući brojevi upisa u matične knjige i upoređuju se sa onim upisanim na DEM-4 obrazac. Ukoliko se ustanovi da ima nekih propusta u obuhvatu, kontaktira se izvještajna jedinica kako bi se utvrdili razlozi za propust i zatražilo dostavljanje nepopunjenih izvještaja. Ponekad su razlozi navedeni u dijelu obrasca „Napomene“.

Tokom unosa podataka u elektronsku bazu podataka (aplikacija za unos i obradu podataka urađena u Microsoft Accessu), podaci se kontrolišu. U aplikaciju za unos podataka sa obrasca DEM-2 ugrađene su kontrole koje onemogućavaju da se u bazu unesu računski i logički neispravni podaci. Ugrađene su tzv. hard i soft kontrole koje, ili zaustavljaju unos tj. ne dozvoljavaju unos neispravnih podataka, ili samo šalju poruku opomene da su podaci izvan određenih postavljenih granica. Ukoliko se uoče neke nepravilnosti u podacima, koje se ne mogu korigovati na osnovu ostalih podataka, zaposlenik kantonalne službe/ureda za statistiku, koji je zadužen za ovu kontrolu, telefonski kontaktira izvještajnu jedinicu i na taj način doznaje prave informacije na osnovu kojih koriguje podatke na prikupljenim upitnicima, ukoliko je to neophodno. Ovakav način unosa obezbjeđuje da se, nakon završenog unosa, dobije baza sa računski čistim podacima.

Poslije završenog unosa podataka za određeni mjesec, broj unesenih obrazaca se poredi sa podacima iz prethodnog mjeseca ili perioda. Ukoliko je neophodno, i u ovoj fazi se ponovo kontaktira izvještajna jedinica, u cilju korigovanja podataka.

3.2.2.2. Razlozi za nastanak grešaka mjerenja

Najčešći razlozi greške mjerenja su:

- ako matičar koji popunjava upitnik nije detaljno pročitao Uputstvo za popunjavanje obrasca ili
- nedovoljna pažnja matičara koji popunjava upitnik prilikom davanja odgovora.

Praksa pokazuje da matičari DEM-2 obrasce daju strankama (srodnicima umrle osobe) da ih popune prilikom prijave smrti. Česti propusti koji se primjećuju odnose se na neupisivanje odgovora za status u aktivnosti, zanimanje osobe, i status u zaposlenosti. Takođe, uočeno je da nema podatka o uzroku smrti, tako da u obrađenim podacima imamo određeni broj slučajeva sa nepoznatim uzrokom smrti.

3.2.2.3. Postupanje u slučaju grešaka mjerenja

Osoba zadužena za kontrolu i unos prikupljenih podataka može da izvrši ispravku greške. U tu svrhu može direktno da kontaktira izvještajnu jedinicu ili da koristi ostale podatke sa obrasca koji mogu pomoći za ispravljanje pogrešnog podatka.

Sastavni dio obrasca je i prostor za napomenu. Sadržaj napomene, u nekim slučajevima, može da pomogne u otklanjanju grešaka u podacima upisanim na obrazac.

Nakon toga greška se koriguje, ukoliko je moguće.

3.2.2.4. Pokazatelj kvaliteta i učinka-Stopa editovanja/uređivanja podataka (A3)

Greške koje nastanu prilikom popunjavanja obrasca od strane izvještajne jedinice, ispravljaju se u papirnoj formi od strane osobe odgovorne za istraživanje u kantonalnoj službi/uredu za statistiku, kao i prilikom unosa podataka prema ugrađenim formalnim i logičkim kontrolama.

Nakon što su baze podataka iz svih kantona Federacije BiH dostupne Odsjeku za statistiku stanovništva i registar, vrše se dodatne kontrole i korekcije, ukoliko je to potrebno.

Trenutno ne postoje evidencije o ispravkama u fazi uređivanja podataka koji bi omogućio mjerenje stope editovanja podataka.

3.2.2.5. Mjere za smanjenje broja grešaka mjerenja

U Uputstvu za matičare o popunjavanju statističkih izvještaja matičarima su data sva metodološka pojašnjenja za ispravno upisivanje podataka na izvještaj, a ukoliko bude nejasnoća prilikom popunjavanja obrasca, osoba koja popunjava obrasce kontaktira odgovornu osobu u kantonalnoj službi/uredu za statistiku.

Važan instrument u pripremi istraživanja je periodično održavanje instruktaze za zaposlene u kantonalnim statističkim službama/uredima koji vrše prikupljanje i unos podataka i koji imaju direktan kontakt sa izvještajnom jedinicom. Ovo omogućava da osobe u kantonalnim službama/uredima za statistiku na pravi način razumiju sva pitanja sa obrasca, što rezultira manjim brojem neispravnih odgovora. Posebna pažnja prilikom održavanja instruktaza se posvećuje promjenama u obrascu, ukoliko postoje.

3.2.3. Greške neodgovora

3.2.3.1. Pokazatelj kvaliteta i učinka - Stopa neodziva/neodgovora izvještajne jedinice (A4)

Ukoliko kod neke izvještajne jedinice nema registrovanih smrti u referentnom periodu, izvještajne jedinice su dužne da, preko obrasca DEM-4, o ovome obavijeste nadležnu službu/ured za statistiku.

Greške neodgovora nisu zabilježene, odnosno obuhvat je potpun.

3.2.3.2. Pokazatelj kvaliteta i učinka - Stopa neodziva/neodgovora varijable (A5)

Izvještajne jedinice dostavljaju podatke za varijable koje se traže DEM-2 obrascem.

Ukoliko podaci za određene varijable nisu popunjeni i podatak se nije mogao prikupiti, podatak je označen kao „nepoznato“.

Broj odgovora „Nepoznato“ za pojedine varijable:

Varijabla	Ukupno umrlih	broj	%
Starost	20283	1	0,0
Školska sprema	20283	1357	6,7
Nacionalna-etnička pripadnost	20283	802	3,9
Uzrok smrti	20283	465	2,3

3.2.3.3. Postupci u slučaju neodgovora

Ako nedostaju podaci tj. nisu dati odgovori na određena pitanja (o određenim varijablama), zaduženi zaposlenici kantonalnih službi/ureda za statistiku pokušavaju na indirektan način saznati podatak, odnosno na osnovu odgovora na druga pitanja. Npr. na pitanju „vrsta nesretnog slučaja“ označeno je da se zaista radi o nesretnom slučaju, a na pitanju „vrsta nasilne smrti“ nije upisan nikakav odgovor. Logični zaključak je da je vrsta nasilne smrti nesretn slučaj.

U nekim slučajevima nisu svi podaci sa Potvrde o smrti prepisani na DEM-2 obrazac, te je potrebno provjeriti postojanje podatka na Potvrdi o smrti.

Ukoliko se radi o nekom drugom nedostajućem podatku, za koji nije moguće logičkim zaključivanjem doći do odgovora, kantonalne službe/uredi za statistiku uspostavljaju telefonsku vezu s izvještajnom jedinicom i nastoje dobiti nedostajući podatak, a ako u tome ne uspiju, podatak je označen kao „nepoznato“.

3.2.3.4. Postupci za smanjenje stope neodgovora

Kantonalne službe/uredi za statistiku nastoje smanjiti stopu neodgovora za referentni mjesec i godinu upornim insistiranjem na primjeni metodoloških uputstava koja se odnose na određeno pitanje (varijablu).

3.2.3.5. Pokazatelj kvaliteta i učinka - Stopa imputiranih podataka (A6)

Ne postoji precizno mjerenje količine imputiranih podataka. Stopa imputiranih podataka je različita prema varijablama.

3.2.3.6. Pokazatelj kvaliteta i učinka - Broj učinjenih grešaka, prema vrsti (A7)

Kao što je već navedeno eventualne greške se ispravljaju prilikom obrade podataka tako da ne dolazi do naknadne kontrole podataka niti objavljivanja ispravki.

3.2.3.7. Pokazatelj kvaliteta i učinka - Prosječna veličina revizije (A8)

Nije planirana niti provedena revizija podataka za statistiku umrlih osoba.

4. Pravovremenost i aktuelnost

4.1. Pravovremenost objave

4.1.1. Pokazatelj kvaliteta i učinka - Pravovremenost prvih rezultata (T1)

Pravovremenost prve objave rezultata istraživanja određuje se kao razlika između datuma prve objave i kraja referentnog perioda.

Tabela 1: Pravovremenost prvih rezultata

Referentno razdoblje	2014
Datum objave	12.02.2015.
Vremensko kašnjenje	T+43 dana

4.1.2. Pokazatelj kvaliteta i učinka - Pravovremenost konačnih rezultata (T2)

Nije bilo odstupanja između najavljenog datuma u godišnjem kalendaru publikovanja i stvarnog datuma objave.

Prvi konačni rezultati su izrađeni početkom maja 2015, a bilten Demografska statistika je urađen dana 27.05.2015. godine.

Tabela 2: Pravovremenost konačnih rezultata

Referentno razdoblje	2014
Datum objave	01.06.2015.
Vremensko kašnjenje	T+151 dan

4.2. Aktuelnost objave

4.2.1. Pokazatelj kvaliteta i učinka - Aktuelnost objave (T3)

Datum objavljivanja podataka o umrlim osobama nije odstupao od planiranog datuma objavljivanja prema kalendaru publikovanja Federalnog zavoda za statistiku.

Tabela 3: Pravovremenost objave

Najavljeni datum	01.06.2015.
Datum objave	juni 2015.
Vremenska razlika	0 dana

4.3. Razlozi za veća kašnjenja i mjere za poboljšanje pravovremenosti i aktuelnost objave

Nije bilo kašnjenja, odnosno, podaci su objavljeni u predviđenim rokovima.

5. Dostupnost i jasnoća

5.1. Dostupnost

Korisnici statističkih podataka mogu lako i jednostavno doći do raspoloživih podataka o statistici umrlih osoba.

5.1.1. Kanali diseminacije

Pri objavljivanju rezultata statistike o umrlim osobama u 2014. godini koriste su sljedeći kanali diseminacije:

Tabela 4: Kanali diseminacije

Broj	Kanali diseminacije	Korišteno
1	Web stranica – internet objava	DA
2	Pisani zahtjevi korisnika po njihovoj specifikaciji	DA
3	Podaci koji se objavljuju putem telefona	DA
4	Digitalni mediji (CD itd ...)	DA
5	Podaci predstavljeni na novinarskoj konferenciji	NE
6	Tematski bilten	DA
7	Posebne printane publikacije	DA
8	Baze, dostupne spoljnim korisnicima	DA
9	Statistički zaštićeni mikropodaci	NE

Pod rednim brojem 8 spoljnim korisnikom smatra se Agencija za statistiku BiH.

5.1.2. Pokazatelj kvaliteta i učinka-Stopa korištenih kanala diseminacije (AC1)

Stopa korištenih kanala diseminacije rezultata je 77,7% (7/9X100).

5.1.3. Načini diseminacije

Pri objavljivanju rezultata statistike umrlih osoba u 2014. godini korišteni su sljedeći načini diseminacije:

Tabela 5: Načini diseminacije

Broj	Načini diseminacije	Korišteno
1	Web stranica – internet objava	DA
2	Web stranice ostalih institucija	DA
3	Web stranice međunarodnih organizacija	NE
4	Tematske Web stranice (npr.popis stanovništva)	NE
5	Pisani zahtjevi	DA
6	Telefonsko posredovanje	DA
7	Digitalni mediji (CD, diskete, itd ..)	DA
8	Podaci predstavljeni na novinarskoj konferenciji	NE
9	Godišnjak	DA
10	Federacija BiH u brojkama	DA
11	Prva objava – saopćenje	DA
12	Tematski bilten	DA
13	Posebne publikacije	DA
14	Publikacije Eurostata	NE
15	Publikacije ostalih međunarodnih organizacija (OECD, IMF)	NE
16	Baze podataka, namijenjene za internu upotrebu	DA
17	Baze, dostupne spoljnim korisnicima	DA

Pod rednim brojem 17 spoljnim korisnikom se smatra i Agencija za statistiku BiH.

5.1.4. Pokazatelj kvaliteta i učinka - Stopa korištenih načina diseminacije (AC2)

Stopa korištenih kanala diseminacije je 70,6% (12/17X100).

5.1.5. Pokazatelj kvaliteta i učinka – Broj pristupa on-line bazi podataka (AC3)

Ovaj pokazatelj treba biti razvijen u saradnji sa IT osobljem.

5.2. Jasnoća

Sastavni dio publikacija za statistiku umrlih osoba su metodološka objašnjenja sa definicijama osnovnih indikatora i pojmova.

Detaljna uputstva za popunjavanje obrasca DEM-2 se nalaze u Uputstvu za matičare.

5.2.1. *Printane publikacije i internetska objava*

- Saopćenje "Prirodno kretanje stanovništva",
- Publikacija „Mjesečni statistički pregled Federacije BiH“,
- Mjesečni statistički pregled Federacije BiH po kantonima,
- Tematski bilten „Demografska statistika“,
- "Federacija BiH u brojkama",
- "Kantoni u brojkama",
- Gender publikacija "Žene i muškarci u Federaciji BiH",
- "Statistički godišnjak/ljetopis Federacije BiH",
- web stranica Federalnog zavoda za statistiku www.fzs.ba.

5.2.1.1. *Diseminirani rezultati*

Rezultati za referentnu godinu su prikazani kao apsolutne vrijednosti. Stopa mortaliteta za Federaciju BiH iskazana je u promilima (na 1000 stanovnika). Stopa umrle dojenčadi za Federaciju BiH iskazana je u promilima (na 1000 živorođene djece).

Radi praćenja serije podataka o prosječnoj starosti umrlih osoba, podatak je iskazan kao decimalan broj.

Uz tabelarni pregled podataka daje se i grafički prikaz.

5.2.1.2. *Nivo (detaljnost) diseminacije*

Tabela 6: Nivo (detaljnost) diseminacije na geografskom nivou:

Broj	Publikacija	Nivo diseminacije
1	Saopćenje Prirodno kretanje stanovništva	Federacija BiH, kantoni
2	Mjesečni statistički pregled Federacije BiH	Federacija BiH, kantoni
3	Mjesečni statistički pregled u Federaciji BiH po kantonima	Kantoni, općine
4	Tematski bilten Demografska statistika	Federacija BiH, kantoni, općine
5	Federacija BiH u brojkama	Federacija BiH
6	Kantoni u brojkama	Kantoni, općine
7	Gender publikacija Žene i muškarci u Federaciji BiH	Federacija BiH
8	Statistički godišnjak/ljetopis Federacije BiH	Federacija BiH, kantoni, općine
9	web stranica Federalnog zavoda za statistiku www.fzs.ba	Federacija BiH, kantoni, općine

Podaci su iskazani po spolu, petogodišnjim starosnim grupama i pojedinačnoj starosti umrle osobe, grupama uzroka smrti za ukupno umrle i za umrlu dojenčad, nasilne smrti po vrsti.

5.2.1.3. Metapodaci

Sistem meta-podataka nije razvijen. Statistički koncepti i definicije su u skladu sa međunarodnim preporukama.

Neki pokazatelji koji će činiti sistem meta podataka su sastavni dio svake publikacije:

Kontakt (organizacija, organizacijska jedinica, e-mail adresa),
Metadata ažuriranje – datumi,
Statistička prezentacija (opis podataka, klasifikacijski sistem, statistički koncepti i definicije, statistička jedinica, statistička populacija, referentno područje, vremenska pokrivenost),
Jedinica mjere,
Referentni period,
Institucionalni mandat (pravni akti i drugi sporazumi, davanje podataka),
Povjerljivost (povjerljivost – politika, povjerljivost – obrada podataka),
Politika publikovanja (kalendar publikovanja, kalendar pristupa publikacijama, pristup korisnika),
Učestalost diseminacije,
Format diseminacije (saopćenja – vijesti, publikacije, on-line baza podataka, pristup mikropodacima, ostalo),
Dostupnost dokumentacije (metodološka dokumentacija, dokumentacija kvaliteta),
Menadžment kvaliteta (osiguranje kvaliteta, procjene kvaliteta),
Relevantnost (korisničke potrebe, zadovoljstvo korisnika, potpunost),
Tačnost i pouzdanost (ukupna tačnost (greške obuhvata, mjerenja, obrade, neodgovora),
Pravovremenost i aktuelnost (pravovremenost, aktuelnost),
Uporedivost (uporedivost – geografska i vremenska),
Koherentnost (koherentnost – međudomenska, koherentnost sa npr. ukupnom statistikom stanovništva),
Troškovi i opterećenost,
Revizija podataka (revizija podataka – politika, revizija podataka – praksa),
Statistička obrada (izvori podataka, učestalost prikupljanja podataka, prikupljanje podataka, provjera valjanosti podataka, kompilacija podataka, podešavanje).

5.2.1.4. Mjere za poboljšanje jasnoće diseminiranih rezultata

Podaci su jasno diseminirani.

Što se tiče metoda mjerenja zadovoljstva korisnika, uspostavljena je anketa na nivou Federalnog zavoda za statistiku, za sve statističke podatke.

Ne obavlja se posebno istraživanje zadovoljstva korisnika ovim proizvodom tj. ovim istraživanjem.

5.2.2. Pokazatelj kvaliteta i učinka - Stopa kompletnosti meta podataka (AC4)

Na web-site-u Federalnog zavoda za statistiku mogu se pronaći svi podaci prikazani na detaljnom i agregiranom nivou.

6. Uporedivost i skladnost

6.1. Vremenska uporedivost

6.1.1. Pokazatelj kvaliteta i učinka - Dužina uporedivih vremenskih serija (CC1)

Provođenje statističkog istraživanja o umrlim osobama prisutno je dugi niz godina. Godišnji podaci o umrlim osobama koje je izradio Federalni zavod za statistiku dostupni su od 1996. godine. Značajnijih promjena u metodologiji istraživanja nije bilo, te su serije podataka uporedive.

Dakle, vrijednost pokazatelja je 19 (1996 – 2014).

6.1.2. Prekidi u vremenskim serijama

Nije bilo prekida godišnjih vremenskih serija.

6.1.3. Ostali faktori, koji utiču na vremensku uporedivost

Nije bilo značajnijih faktora koji bi uticali na vremensku uporedivost podataka.

6.2. Geografska uporedivost

6.2.1. Uporedivost s ostalim članicama evropskog statističkog sistema

Može se istaći da je istraživanje o umrlim osobama međunarodno uporedivo. Sve preporuke od strane EUROSTAT-a, u pogledu ovog istraživanja, su ispoštovane kako bi podaci bili međunarodno uporedivi.

Međutim, podaci za Federaciju BiH se spajaju sa podacima za drugi entitet Bosne i Hercegovine i za Brčko Distrikt BiH te se tako dobiveni podaci za državni nivo koriste za usporedbu sa zemljama evropskog statističkog sistema.

6.3. Desezoniranje

Podaci statistike o umrlim osobama se ne desezoniraju.

6.4. Skladnost između privremenih i konačnih podataka

6.4.1. Politika diseminacije privremenih podataka

Prethodni podaci za godinu objavljuju se u mjesecu februaru, dok se konačni podaci objavljuju u mjesecu junu.

6.4.2. Pokazatelj kvaliteta–Skladnost između privremenih i konačnih podataka (CC2)

Tabela 7.

Broj		Broj umrlih osoba
1.	Prethodni podaci	19612
2.	Konačni podaci	20283
3.	Relativna razlika (1.–2.)/1.*100	-3,4

6.4.3. Razlozi za veće razlike između privremenih i konačnih podataka

Razlika broja umrlih osoba između privremenih i konačnih podataka u apsolutnom iznosu od 671 rezultat je uključivanja umrlih osoba koje se po datumu smrti odnose na referentnu godinu, a registrovani su u matične knjige po isteku godine.

6.5. Skladnost s rezultatima referentnog istraživanja

6.5.1. Kratak opis referentnog istraživanja

Ne postoji referentno istraživanje koje je srodno godišnjem istraživanju o statistici umrlih osoba.

6.5.2. Pokazatelj kvaliteta i učinka - Skladnost sa referentnim podacima (CC3)

Ne provodi se nijedno slično istraživanje kako bismo uporedili podatke.

6.5.3. Razlozi za veća odstupanja

Ne provodi se nijedno slično istraživanje.

7. Ustupci – kompromisi između izlaznih komponenti kvaliteta

Nijedan trade-offs (ustupak između izlaznih komponenti kvaliteta) nije analiziran u ovom istraživanju.

8. Procjena korisničkih potreba i percepcija korisnika

8.1. Klasificiranje i razumijevanje korisnika

Ključni korisnici podataka statistike umrlih osoba su:

- javni sektor (Agencija za statistiku BiH, Vlada Federacije BiH, Federalni zavod za programiranje razvoja, Zavod za javno zdravstvo Federacije)

BiH, Agencija za ravnopravnost spolova i Gender centri entiteta, lokalna uprava),

- poslovni subjekti (društvene organizacije i udruženja),
- nauka, istraživanje i obrazovanje (obrazovne ustanove, instituti i druge istraživačke ustanove, biblioteke, studenti, učenici),
- opća javnost,
- mediji (RTV kuće i printani mediji),
- strani korisnici (Eurostat, UNDP, UNICEF, strane istraživačke institucije, obrazovne ustanove i strani studenti, ambasade stranih država, strani mediji).

U Statističkom godišnjaku/ljetopisu publikuje se serija podataka za posljednjih pet godina, te je korisniku podataka omogućeno vremensko poređenje podataka.

8.2. Mjerenje percepcija i zadovoljstva korisnika

8.2.1. Pokazatelj kvaliteta i učinka - Indeks zadovoljstva korisnika (US1)

Na nivou Federalnog zavoda za statistiku uspostavljena je anketa o zadovoljstvu korisnika podacima i odnosi se na sve statističke podatke. Ne obavlja se posebno istraživanje zadovoljstva korisnika ovim proizvodom tj. ovim istraživanjem.

Zadovoljstvo korisnika uglavnom se prati preko njihovih zahtjeva za podacima određene vrste i, na osnovu učestalosti istovrsnih zahtjeva za određenim podacima, odlučuje se o objavljivanju ovih podataka, ukoliko se to ocijeni opravdanim.

S obzirom na društveno-ekonomske okolnosti u BiH, podatak o umrlim osobama je veoma često korišten podatak u medijima. Često se analiziraju trendovi prirodnog kretanja stanovništva odnosno prirodnog priraštaja tj. ovaj podatak se povezuje sa sve prisutnijom tzv. „bijelom kugom.“

8.2.2. Pokazatelj kvaliteta i učinka – Vrijeme od zadnjeg istraživanja zadovoljstva korisnika (US2)

Ne obavlja se posebno istraživanje zadovoljstva korisnika ovim proizvodom tj. istraživanjem.

9. Troškovi i opterećenost ispitanika/izvještajnih jedinica

9.1. Troškovi istraživanja statističkog ureda

9.1.1. Pokazatelj kvaliteta i učinka – Godišnji operativni troškovi, prosjek prema glavnim troškovnim komponentama (PCR1)

Godišnji operativni troškovi za provođenje istraživanja o umrlim osobama iskazuju se kroz materijalne troškove i broj utrošenih sati rada zaposlenih u Federalnom zavodu za statistiku.

Troškovi uključuju sljedeće stavke:

- troškove štampanja upitnika,
- otprema instrumentarija kantonalnim službama/uredima za statistiku,
- distribuciju instrumentarija izvještajnim jedinicama,
- troškove telefona, faxesa,
- troškove zaposlenih koji su angažovani na istraživanju (metodolozi, IT osoblje).

Za sada nije izvršen poseban obračun troškova po pojedinačnim istraživanjima.

9.2. Opterećenost i troškovi ispitanika/izvještajnih jedinica

9.2.1. Pokazatelj kvaliteta i učinka – Godišnje opterećenje ispitanika u satima i/ili finansijskim pokazateljima (PCR2)

Federalni zavod za statistiku ne raspolaže podacima u ukupnom godišnjem opterećenju izvještajnih jedinica (u satima i/ili finansijskim pokazateljima), jer podatke dobija od kantonalnih službi/ureda za statistiku, koji direktno rade sa izvještajnim jedinicama.

9.3. Mjere za smanjivanje troškova i opterećenosti

Mjere za smanjivanje troškova i opterećenosti mogu biti:

- smanjenje broja kontakata sa izvještajnim jedinicama insistiranjem na kvalitetu popunjavanja izvještaja i
- korištenje elektronskih evidencija matičnih knjiga umrlih, u cjelini ili dijelom.

Prelazak na novi način prikupljanja podataka zahtijeva dodatni angažman osoblja Odsjeka za statistiku stanovništva i registar, IT osoblja, kantonalnih službi/ureda za statistiku i izvještajnih jedinica, uspostavljanje zaštite podataka i razvoj cjelokupne organizacijske mreže novog načina provođenja istraživanja.

10. Povjerljivost, transparentnost i zaštita

10.1. Povjerljivost

Povjerljivost statističkih podataka, koji se prikupljaju za potrebe istraživanja o umrlim osobama, podliježe zakonskim okvirima povjerljivosti. Podaci se koriste isključivo u statističke svrhe.

U toku izvršavanja svojih zadataka utvrđenih Zakonom o statistici u Federaciji Bosne i Hercegovine, Federalni zavod i ovlašćeni organi i ustanove djeluju u skladu sa:

- Zakonom o statistici BiH (Službeni glasnik BiH, broj 26/04),
- Zakonom o zaštiti ličnih podataka („Službeni glasnik BiH“, br. 49/06, 76/11, 89/11),

- Zakonom o slobodi pristupa informacijama u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj 32/01).

Statističku povjerljivost određuju članovi 36. do 39. Zakona o statistici u Federaciji Bosne i Hercegovine:

Član 37. - “Tokom prikupljanja, obrade i distribucije statističkih podataka Federalni zavod i drugi zakonom ovlašćeni organi i ustanove poduzeće sve neophodne mjere organizacione, regulatorne, upravne i tehničke prirode koje su potrebne da se zaštiti povjerljivost podataka od nedozvoljenog pristupa, objavljivanja i korišćenja u druge a ne u statističke svrhe.”

Član 38. - „Osobe koje imaju pristup povjerljivim podacima moraju se pridržavati odredbi ovog zakona i nakon prestanka radnog odnosa.“

10.2. Transparentnost

Korisnici su upoznati sa načinom korištenja podataka statistike o umrlim osobama.

Nisu uočene greške u publiciranim izdanjima saopćenja i biltena o umrlim osobama, tako da nije bilo potrebe za korekcijama i objavom istih.

10.3. Zaštita

Navedeno u poglavlju 10.1.

11. Zaključak

U predstojećem periodu potrebno je:

- uraditi reviziju obrazaca, metodologije i programa obrade podataka uvodeći nedostajuće varijable navedene u poglavlju 2.3,
- obezbijediti resurse i logistiku za prelazak na novi način prikupljanja statističkih podataka, tj, preuzimanje podataka od izvještajnih jedinica u elektronskoj formi,
- uspostaviti procedure za potpunu evidenciju o ispravkama u fazi editovanja/uređivanja podataka za sve varijable,
- razviti uređeni sistem za evidentiranje broja pristupa elektronskim publikacijama i saopćenjima,
- putem provođenja posebne Ankete o zadovoljstvu korisnika, obezbijediti informacije o zadovoljstvu korisnika.